

ENTREVISTA

Entrevista a Pep Riera (Unió de Pagesos)

El joc dels disbarats

Les mobilitzacions dels camperols han posat sobre la taula la urgència dels problemes del camp.

Els camperols han sortit al carrer. A València, a Lleida, a la Jonquera s'han sentit els crits de la terra. Han estat tres dies de mobilitzacions, les més importants de la història, on el crit unànim ha estat de recuperar la dignitat per a la gent que viu del camp.

Els són els primers europeus amb coneixement de causa. Ells han vist el rostre de la CE de prop i s'han trobat que l'Europa dels dotze funciona, encara, com l'Europa dels set i que l'agricultura mediterrània, ras i curt, no pinta res.

Els havien venut Europa com la solució

ció dels seus problemes endèmics. S'ho van creure i van fer esforços per modernitzar-se, per estar al famós nivell europeu. Després res de res. Només el nord contra el sud. Van ser ingenus, potser no podien ser res més. Però algú va pecar d'alguna cosa més que d'ingenuïtat i va caure en la inconsciència. Aquest algú té nom genèric: classe política, i responsabilitats concretes: l'engany.

La situació ha arribat al punt límit. Els tractats bilaterals de la CE amb Turquia han posat contra les cordes els pagesos de l'avellana, el tractat de la CE amb el Magrib pot posar contra les cordes en poc temps un dels sectors més forts de l'agricultura del país, el sector dels cítrics.

Les prioritats d'Europa semblen ben diferents de les dels nostres camperols. Els pagesos, els llauradors, s'han organitzat i saben que han de fer sentir el seu crit. Tot pot semblar un *western* on bo i dolent són massa fàcilment identificables. Però no és així. Sobretot quan precisament aquest crit de guerra no és només de supervivència, sinó un crit d'alerta sobre una crisi que amenaça el país en allò que li és essencial. Si els camperols desapareixen, alguna cosa més sucumbirà. Ells ho saben i ho diuen en veu alta, ningú més no sembla voler-ho saber.

Potser perquè no hi ha cap embolcall de paper de cel·lofana, els homes que estan al davant de la lluita del camp tenen una fesomia especial, que va més enllà dels tòpics de la pell cremada pel sol o les mans endurides per l'esforç. Pep Riera, el líder indiscutible de la Unió de Pagesos, té aquesta mena de fesomia, que, en una paraula es podria definir com la fesomia de l'honradesa. No calen més adjectius. És el rostre d'homes i dones —potser un altre líder històric ens pot servir d'exemple, Eugeni Pertegaz— que han fet de l'honradesa una manera de viure.

Pep Riera s'ha fet gran en aquesta lluita i en altres. Ara no es veu cansat. Està content per l'èxit de les mobilitzacions. Han fet sentir la seva veu. Les respostes encara no han arribat. De moment, les seves paraules són un contrapunt de lucidesa.

—*¿Per què l'agricultura sempre té problemes?*

—Que l'agricultura vagi bé o malament no depèn de les lleis del mercat, ni de l'oferta o la demanda, sinó de decisions que es prenen sovint molt lluny de nosaltres. El que ens afecta són, cent per cent, decisions polítiques.

—*¿La Política Agrària Comunitària*

(PAC) és una llosa més per a la pagesia del sud d'Europa?

—Sí. Encara que hagin tardat trenta anys a reconèixer-ho, finalment la mateixa Comissió Europea ha reconegut que el 80% dels calers de la CE se'ls han enduts un 20% de les explotacions concentrades al nord: a Dinamarca, Alemanya,

JORDI MORERA

“Les prioritats d'Europa semblen ben diferents de les dels nostres camperols”

Holanda, nord de França. Més clar, aigua.

—*¿Però la CE no havia de ser la salvació?*

—Això ha estat el joc dels disbarats. Els anys setanta ens plantejàvem la Comunitat, potser perquè era lluny, com una cosa ben diferent del que després ha estat. En abstracte, és clar, ho veïem com la solució de tots els problemes de la pagesia. En realitat, la pagesia del nord du-

JORDI MORERA

“Que l'agricultura vagi bé o malament no depèn de les lleis del mercat, sinó de decisions que es prenen molt lluny de nosaltres”

rant anys ha estat acotxada per la CE.

El que ha passat és que nosaltres hi vam entrar molt tard. La repartidora ja s'havia acabat. A mesura que els excedents han augmentat, s'ha parlat de la crisi de la PAC i han començat a tancar les aixetes.

—*Ara, les aixetes no són pas tancades per a tothom.*

—En aquests moments l'agricultura més productiva, més extensiva, més mecanitzada, se'n continua beneficiant. En canvi l'agricultura mediterrània no ha rebut cap contrapartida. El que hauria tingut sentit és que hi hagués hagut una política per al nord i una per al sud. Quan es va constituir la Comunitat, l'agricultura del sud no tenia cap pes i es van fer un vestit a mida. Amb el pas del temps això ha continuat igual.

—*¿Però l'agricultura mediterrània no es pot modernitzar?*

—Hi ha uns conreus que no tenen sortida per causes diverses. El sector de l'avellana fa cinc o sis anys que es va modernitzar, però ara no pot avançar. El problema està en una competència deguda als tractats bilaterals, com és el cas de Turquia o com pot passar amb els cítrics, si es formalitzen els acords bilaterals amb el Magrib.

—*¿Què pot passar?*

—El País Valencià en pot sortir molt mal parat, si es firma aquest acord. La política de la Comunitat va encaminada a donar facilitats al Marroc, i a tot el Magrib en general, per a aturar l'allau humana provinent d'aquests països. Entre que vinguin persones o que vinguin productes, prefereixen que vinguin productes. La teoria és desenvolupar aquests països. Això significa que els cultius intensius, com són la fruita, tots els cítrics, la flor, la planta ornamental, la vinya, que en un 80% del cost és mà d'obra, deixen de ser competitius. La mà d'obra allà va a 28 pessetes l'hora; són faves comptades. En aquest sentit, el País Valencià pot sortir-ne més perjudicat que Catalunya perquè té una agricultura menys diversificada.

—*Si les coses van així, ho tenim tot perdut.*

—Sí, clar

—*Vostè continua sent optimista, però.*

—Per al País Valencià, si no hi ha cap mena de sensibilitat per a entendre la problemàtica de l'agricultura mediterrània, la situació pot arribar a ser molt dramàtica. A Catalunya, la situació no serà tan greu perquè hi ha pocs pagesos.

—*Ara fa 15 anys de la primera tracturada de la Unió de Pagesos. Ara, tot i que una de les principals batalles és la política comunitària, continueu reivindicant moltes de les mateixes coses*

—És una vegonya: demanàvem coses que encara demanem; per exemple, la desaparició de les cambres agràries.

—*¿Les famoses cambres agràries!*

—Va ser una idea molt bruta d'intentar

perpetuar el model vertical, corporatiu, canviant el nom d'*Hermandades* pel de Cambra Agrària. Però en realitat era el mateix model organitzatiu, amb la mateixa estructura.

—*Aquesta lluita va ser difícil.*

—Va ser una batalla bestial, però encara existeixen. Són mortes i apagades, però, la solució definitiva, no la tenim perquè en qualsevol moment poden provar de reviscolar-les. Al País Valencià potser fan més activitat econòmica perquè tenen maquinària, fan una funció més pròpia de cooperativa, que no haurien de fer les corporacions públiques, perquè tenen altres funcions.

—*La Generalitat de Catalunya també va intentar la resurrecció d'aquestes cambres.*

—Sí, amb una llei pròpia que encara és vigent. Aquesta llei Miró no s'ha derogat mai. A més les volien fer locals, quan hi ha pobles que tenen quatre o cinc pagesos. Aquesta estructura, la van muntar sempre com un organisme polític, no com un organisme útil al pagès.

—*El tòpic que el pagès és fàcil d'instrumentalitzar encara funciona?*

—Molts pagesos, no tots, viuen aïllats. Potser per aquesta raó es creuen que és més fàcil instrumentalitzar-nos. A la UCD, no li va sortir gaire bé l'operació, però sí que va aconseguir d'esgarriar la cosa i impedir durant molt de temps que es consolidés un model de sindicalisme independent.

—*¿La democràcia no era per als pagesos?*

—Nosaltres el que diem sovint és que amb la democràcia no s'ha posat cada peça al seu lloc, tal com fora lògic en un sistema democràtic. En part, els partits són responsables de no haver volgut col·locar les peces del trencaclosques de tal manera que encaixessin. Aleshores hem tingut agressions o interferències de les administracions o dels partits i tot, com si volguessin dominar el nostre espai.

—*La relació del sindicat que representeu i els partits sempre ha estat difícil. El Congrés de Torroella de Montgrí de fa anys n'és un exemple.*

—Allò va ser una vergonya, un veritable escàndol.

—*Aleshores eren els socialistes qui volien fer-se-us seus.*

—Sobretot la gent del PSOE, la gent d'en Romero, que ja se n'adonaven que dins la COAC, la Unió de Pagesos era una peça clau. Són coses desagradables. La democràcia és una forma d'entendre la societat, sobretot una forma de relacionar-se, una eina. En un sistema democràtic els sindicats col·laboren amb les administracions. Nosaltres fa anys que demanem aquesta corresponsabilització i se'ns ha negat.

—*El conseller d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya va ser xiulat i escridassat a l'últim Congrés de la Unió de Pagesos.*

—La gent s'adona que el Departament d'Agricultura de la Generalitat no funciona. Amb les competències que tenen podrien tenir una política pròpia i no ho fan.

La sintonia de la terra

Pep Riera troba la paraula exacta per a definir el que uneix la gent del camp de les Illes, el País Valencià i el Principat. Ell en diu sintonia. Una sintonia més enllà de llengua, que els permet de tenir una relació sòlida per una única lluita: la terra. El vell crit de la terra. Ells que són del sector primari, en una societat assentada en el terciari, són dels pocs que són clarividents davant el futur. El futur els amenaça. A nosaltres, també.

—*En un article del conseller Vallvé, publicat després del Congrés, semblava que volgués dir que tot el problema és Europa. ¿Les solucions d'on han de venir?*

—El ministre Solbes, després de les mobilitzacions ha dit que seguíssim i que negociàrem; aquí no s'ha dit res. En Vallvé parla de Brussel·les, i és cert que hi ha una part de la política agrària que es fa des d'aquesta capital europea, però també és cert que el Departament d'Agricultura ha de fer una política. El pressupost de Catalunya és molt petit. En aquest sentit, al País Valencià s'ha avançat molt més.

—*Per exemple.*

—A partir d'una iniciativa de la Unió de Llauredors s'han pogut pactar moltes coses amb el conseller Fontdemora. Al País Valencià hi ha un esperit de col·la-

boració molt més gran que no al Principat. Precisament, en l'última reunió que vam tenir amb el conseller Vallvé li van posar com a exemple el clima de concertació que hi ha al País Valencià, on hi ha una voluntat política.

—*¿No deu ser que al Principat els pagesos només són el 4%?*

—Som un 4% que pot acabar en poc temps en un 2%. Si jo m'he d'arribar a creure que perquè pesem poc electoralment s'ha de deixar el camp a la seva sort seria qüestió de pensar-s'ho. Jo no vull creure que això sigui així.

—*¿Alguna vegada ho heu pensat?*

—Tots ho hem pensat, però no ens ho volem creure.

—*¿No defenseu una agricultura subvencionada?*

—No ens fa gràcia. S'ha de trobar la

fórmula perquè no s'apliqui el model andalús, la caritat malentesa o senzillament la compra de vots. Nosaltres comencem a parlar d'un Pacte Nacional per a l'Agricultura que s'hauria de fer al Parlament i que hauria d'involucrar el govern i l'oposició.

—*¿Això què voldria dir?*

—Això voldria dir que aquest pacte s'hauria de fer no pensant únicament en els pagesos sinó en el país, en l'equilibri territorial. Nosaltres preferim els ajuts directes a canvi de contraprestacions. ¿Què passaria si a les zones de secà es deixés de cultivar? L'any passat un grup de gent de la Cerdanya tenia claríssim

que no volien que els pagesos desapareguessin. ¿Per qué? Doncs perquè els prats s'embrutarien, desapareixerien les vaques, el paisatge canviaria. Un paisatge que és una de les seves principals atraccions. Un altre exemple podria ser Menorca ¿què passaria si desapareguessin les 450 explotacions que hi ha?

Un exemple de contraprestacions és el que s'ha fet a Catalunya amb la prevenció d'incendis.

Amb un cost molt baix per a l'administració, amb la col·laboració dels pagesos, s'han aconseguit uns resultats extraordinaris. Ara, tampoc no es pot oblidar l'agricultura com a activitat econòmica; l'índex de preu del consum no puja precisament mercès al bon comportament dels productes agraris.

Assumpció Maresma